

V E N D I M
Nr. 2, datë 29.1.2003

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, të përbëra nga:

Thimjo Kondi	Kryetar
Perikli Zaharia	Anëtar
Kristaq Ngjela	Anëtar
Spiro Spiro	Anëtar
Bashkim Caka	Anëtar
Metush Saraçi	Anëtar
Natasha Sheshi	Anëtare
Agron Lamaj	Anëtar
Artan Hoxha	Anëtar
Valentina Kondili	Anëtare
Vladimir Bineri	Anëtar
Ylvi Myrtja	Anëtar
Zamir Poda	Anëtar
Nikoleta Kita	Anëtare
Vladimir Metani	Anëtar
Irma Bala	Anëtare

në seancën gjyqësore të datës 29.1.2003 morën në shqyrtim çështjen penale nr.3/1, që i përket:
TË PANDEHURVE: FOTAQ ZAHARIA, ELIDON LAZE, RIDVAN LERA,
SAIMIR OSMANI

AKUZUAR:Për veprën penale të rrëmbimit e mbajtjes peng të personit me qëllim fitimi, kryer në bashkëpunim, parashikuar nga nenet 109/2 e 25 të Kodit Penal dhe i pandehuri Elidon edhe për veprën penale të armëmbajtjes pa leje, parashikuar nga neni 278/2 i Kodit Penal.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr.112, datë 21.5.2001 ka vendosur:

Deklarimin fajtor të të pandehurit Fotaq Zaharia për veprën penale të parashikuar nga nenet 109/2 e 25 të Kodit Penal dhe e dënon atë me 25 vjet burgim. Në zbatim të nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale urdhërohet zbritja e 1/3 së dënimit.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Elidon Laze për veprën penale të parashikuar nga nenet 109/2 e 25 të Kodi Penal dhe e dënon me 21 vjet burgim.

Deklarimin fajtor për armëmbajtje pa leje dhe në bazë të nenit 278/2 të Kodit Penal e dënon me 1 vit burgim.

Në bashkim të dënimeve e dënon me 21 vjet burgim.

Në zbatim të nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale urdhërohet ulja e 1/3 së dënimit.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Ridvan Lera për veprën penale të parashikuar nga nenet 109/2 e 25 të Kodit Penal dhe e dënon me 21 vjet burgim.

Në bazë të nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale urdhërohet ulja e 1/3 së dënimit.

Deklarimin fajtor të të pandehurit Saimir Osmani për veprën penale të parashikuar nga nenet 109/2 e 25 të Kodit Penal dhe e dënon me 15 vjet burgim.

Gjykata Apelit Vlorë, me vendimin nr.187, datë 24.7.2001 ka vendosur:

Lënien në fuqi të vendimit nr.112, datë 21.5.2001 të Gjykatës së rrethit gjyqësor Vlorë për të pandehurin Fotaq Zaharia, Elidon Laze dhe Ridvan Lera.

Ndryshimin e këtij vendimi lidhur me të pandehurin Saimir Osmani dhe duke e gjykuar çështjen në fakt e ka deklaruar fajtor për veprën penale të përkrahjes së autorit të krimit, parashikuar nga neni 302 i Kodit Penal dhe e ka dënuar me 2 vjet e 7 muaj burgim.

Kundër vendimit të gjykatës së apelit kanë bërë rekurs Prokurori Përgjithshëm dhe i gjykuari.

Prokurori parashtroi këto shkaqe:

1. Në kundërshtim me dispozitat e Kodit të Procedurës Penale, që parashikojnë gjykimin e shkurtuar, si dhe me nenin 93 të këtij Kodi, është aplikuar gjykimi i shkurtuar dhe nuk është zbatuar

vendimi i ndërmjetëm për veçimin e çështjes në ngarkim të të pandehurit Saimir Osmani.

2. Nuk mund të zhvillohen së bashku edhe gjykimi i shkurtuar edhe gjykimi i zakonshëm.

3. Pranimi i gjykimit të shkurtuar në rastin konkret, është në kundërshtim me natyrën ligjore të këtij gjykimi, i cili ka si qëllim të vetëm ekonominë gjyqësore dhe zgjidhjen e çështjes në gjendjen që janë aktet, kurse në këtë çështje është pranuar kërkesa për gjykim të shkurtuar pas 30 seancash dhe pasi janë marrë gjithë provat nga të cilat fajësia e të pandehurve është e provuar plotësisht. Prandaj, vendimi i ndërmjetëm, që pranon gjykimin e shkurtuar duhet të priset.

4. Ndryshimi i cilësimit ligjor të veprës për të pandehurin Saimir Osmani, nga gjykata e apelit është i gabuar.

I gjykuari Fotaq Zaharia parashtroi këto shkaqe:

Gjykimi është bërë i njëanshëm, sepse janë marrë parasysh vetëm thëniet e të pandehurit Elidon Laze, që kanë shumë kontradikta të cilat gjykata nuk i analizoi. Në këto rrethana kërkohet ndryshimi i cilësimit ligjor të veprës nga rrëmbim personi, në moskallëzim krimi.

I pandehuri Elidon Laze parashtroi këto shkaqe:

Gjykatat nuk kanë marrë parasysh në dhënien e vendimit rrezikshmërinë më të ulët të tij, shkallën e fajit dhe rrethanat lehtësuese. Prandaj kërkon ndryshimin e vendimit përse i përket masës së dënimit me një masë më të butë.

I pandehuri Ridvan Lera parashtroi këto shkaqe:

Gjykatat kanë gabuar përse i përket cilësimit juridik të veprës dhe caktimit të masës së dënimit. Nuk është marrë parasysh personaliteti i mirë i tij, pendimi i thellë, implikimi rastësisht i tij në këtë krim, etj. Kërkon zbutjen e dënimit.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.87, datë 6.2.2002 ka vendosur:

Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë për unifikimin e praktikës gjyqësore lidhur me aplikimin e gjykimit të shkurtuar.

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË

pasi dëgjuan relacionin e gjyqtarëve Artan Hoxha dhe Metush Saraçi, prokurorin pranë Gjykatës së Lartë Artan Bajrami, i cili kërkoj pranimin e rekursit, mbrojtësin e të gjykuarit Ridvan Lera, avokatin Virgjil Karaj, i cili kërkoj pranimin e rekursit të paraqitur prej të gjykuarit dhe pasi biseduan çështjen në tërësi,

V Ë R E J N Ë:

Vendimet e të dy gjykatave janë marrë në aplikim të gabuar të ligjit e për këtë shkak janë të cenueshme.

Nga aktet e ndodhura në dosje rezulton se të gjykuarit Fotaq Zaharia, Elidon Laze, Ridvan Lera dhe Sajmir Osmani janë akuzuar për veprën penale të rrëmbimit dhe mbajtjes peng të një të mituri me qëllim fitimi, vepër penale e parashikuar nga nenet 109/2 e 25 të Kodit Penal, kurse i gjykuari Elidon Laze edhe për veprën penale të armëmbajtjes pa leje, parashikuar nga neni 278/2 i Kodit Penal.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, në përfundim të gjykimit, pasi ka administruar provat në seancë gjyqësore, ka arritur në përfundimin se është e provuar akuza në ngarkim të të gjykuarve dhe i ka dënuar respektivisht të gjykuarit Fotaq Zaharia me 25 vjet burgim, Elidon Laze me 21 vjet burgim, Ridvan Lera me 21 vjet burgim, por ua ka ulur dënimin me 1/3 në aplikim të nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale. Po ashtu, ka deklaruar fajtor të gjykuarin Sajmir Osmani dhe e ka dënuar me 15 vjet burgim, për shkak se ai nuk ka kërkuar gjykim të shkurtuar, ky ka qenë edhe dënimi përfundimtar.

Mbi ankimin e të gjykuarve, por edhe të prokurorit, i cili e ka konsideruar të gabuar aplikimin e gjykimit të shkurtuar nga Gjykata e Shkallës së Parë Vlorë, Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr.187, datë 24.7.2001, ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë për tre të gjykuarit e parë dhe ka ndryshuar atë për cilësimin juridik të veprës për të gjykuarin Sajmir Osmani, duke e deklaruar fajtor për veprën penale të përkrahjes së autorit të krimit, parashikuar nga neni 302 i Kodit Penal dhe e ka dënuar përfundimisht me 2 vjet e 7 muaj burgim.

Mbi rekursin e prokurorit dhe të gjykuarve kjo çështje ka ardhur për shqyrtim në Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë për shkaqe të paraqitura në pjesën hyrëse të këtij vendimi. Nisur nga fakti

se për gjykimin e shkurtuar në praktikën tonë gjyqësore janë mbajtur qëndrime të ndryshme që kanë sjellë edhe vendime të gabuara, Kolegji Penal në mbështetje të nenit 141/2 të Kushtetutës dhe nenit 438 të Kodit të Procedurës Penale, me vendimin nr.87, datë 6.2.2002 e ka kaluar në Kolegjet e Bashkuara këtë çështje, për të njehsuar praktikën gjyqësore lidhur me:

1. Cilat janë kriteret nga të cilat duhet të udhëhiqen gjykatat për të vendosur pranimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar ?

2. A mundet që në të njëjtën çështje e cila u përket disa të pandehurve, për një apo për disa prej tyre të aplikohet gjykimi i shkurtuar dhe për të tjerat gjykimi i zakonshëm ?

3. Kur të pandehurit janë sjellë për t'u gjykuar për më shumë se një akuzë dhe gjykata, mbasi ka pranuar kërkesën e tyre për gjykim të shkurtuar, në vendimin përfundimtar, në zbatim të nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale ul dënimin me burgim me një të tretën, si duhet të veprojë?

4. A mund të revokohet vendimi i ndërmjetëm i gjykatës me të cilin është vendosur pranimi i kërkesës së të pandehurit ose përfaqësuesit të posaçëm të tij për gjykim të shkurtuar dhe nëse po, në cilat raste dhe cilat duhet të jenë kriteret nga të cilat duhet të niset gjykata për të vendosur revokimin e këtij vendimi?

5. A mund të shfuqizohet vendimi i ndërmjetëm i gjykatës së shkallës së parë me të cilën pranohet kërkesa për gjykim të shkurtuar nga gjykata e apelit, kur ndaj tij është paraqitur ankim bashkë me ankimin kundër vendimit përfundimtar ?

Nga shqyrtimi në tërësi i akteve të ndodhura në dosje dhe ashtu sikurse kanë pranuar të dyja gjykatat në vendimet e tyre, rezulton se të gjykuarit Fotaq Zaharia, Elidon Laze, Ridvan Lera, banorë të qytetit të Vlorës, shokë mes tyre, në datën 24.10.1999, rreth orës 18.00, në afërsi të njësisë tregtare të shtetasit Pajtim Xhelaj kanë rrëmbyer fëmijën e këtij të fundit, Denis Xhelaj, i moshës 6 vjeç, duke e futur në makinën e të gjykuarit Elidon Laze. Pasi i kanë mbuluar kokën me një xhup, ata janë larguar nga vendi i ngjarjes dhe kanë qëndruar në kodrat e fshatit Kaninë ku me fëmijën ka ndenjur i gjykuari Ridvan Lera, ndërsa dy të tjerët janë kthyer në Vlorë. Pajtim Xhelaj ka konstatuar mungesën e fëmijes dhe është vënë në kërkim të tij, duke njoftuar të afërm e të njohur dhe pas disa orësh ai ka vënë në dijeni edhe policinë, organet e shtypit dhe prokurorinë. Ndër personave që ai u ka kërkuar ndihmë ka qenë dhe i gjykuari Fotaq Zaharia, me të cilin kishte njohje të mëparshme, por që në momentin kur ai e ka kërkuar, rreth orës 23 të datës 24.10.1999, nuk gjendej në shtëpi. Fëmija Denis Xhelaj nga kodrat pranë fshatit Kaninë, është çuar në banesën (ku nuk banonte njeri) e dajës së të gjykuarit Elidon Laze, në lagjen "Kushtrimi" të qytetit të Vlorës, me qëllim që, derisa të realizohej përfitimi nga rrëmbimi, të mbahej i fshehur.

Ka rezultuar e provuar se i gjykuari Elidon Laze, i diktuar nga i gjykuari Fotaq Zaharia, ka hartuar një letër, me të cilën i paraqiste kushte babait të fëmijës së rrëmbyer që në shkëmbim të djalit të tij, Pajtim Xhelaj duhet të paguante 18 millionë lekë. Kjo letër i dorëzohet dy ditë më vonë, më 26.10.1999, rreth orës 19.15 nga dëshmitarja Alketa Mustafaj, dëshmitarit Pajtim Xhelaj. Ndërkohë, këtij të fundit, në numrin e telefonit të vjehrrit të tij, nga të gjykuarit, i jepeshin porosi për dërgimin e parave, duke e kërcënuar se në të kundërt nuk do ta shihte më fëmijën. Dy prej këtyre bisedave janë regjistruar dhe kanë shërbyer si provë në gjykim.

Duke qenë se rrëmbimi i fëmijës Denis u bë një ngjarje publike në media dhe në opinion dhe për shkak se policia po intensifikonte kërkimin për gjetjen e tij, të gjykuarit kanë vendosur ta largojnë fëmijën nga rrethinat e Vlorës. Pasi e futën në bagazhin e një makine, e kanë çuar në qytetin e Fierit dhe kur nuk kanë gjetur një shok të të gjykuarit Fotaq, e kanë çuar në shtëpinë e të gjykuarit Sajmir Osmani. Dy të gjykuarit, Fotaq dhe Elidon, janë kthyer përsëri në Vlorë për të kontaktuar me familjen e fëmijës së rrëmbyer, kurse i gjykuari Ridvan ka qëndruar me fëmijën. Në datën 2.11.1999, rreth orës 4.00 të mëngjesit, dy të gjykuarit, Elidon Laze dhe Fotaq Zaharia i kanë telefonuar babait të të miturit nga një kabinë, por si rezultat i interceptimit telefonik nga policia, është bërë e mundur të identifikohet vendi se nga telefonohej dhe kështu është arritur të kapet në flagrancë i gjykuari Elidon Elezi, ndërsa i gjykuari tjetër Fotaq Zaharia ka mundur të largohet. I gjykuari Elidon Laze ka treguar lidhur me veprimtarinë kriminale, bashkëpunëtorët e tij, si dhe vendin ku mbahej fëmija dhe kështu është bërë e mundur që në mëngjesin e kësaj dite të kapet në flagrancë i gjykuari Ridvan Lera dhe Sajmir Osmani, në shtëpinë e këtij të fundit, si dhe të lirohej fëmija i rrëmbyer, Denis Xhelaj. Nga kontrolli që i është bërë banesës së Elidon Lazes në datën 2.11.1999, është gjetur një armë zjarri automatike model 56 në gjendje të mirë teknike e për këtë shkak është akuzuar dhe dënuar edhe për veprën penale të armëmbajtjes pa leje, parashikuar nga neni 278/2 i Kodit Penal.

Në këto kushte, drejt ka vepruar gjykata e shkallës së parë kur ka deklaruar fajtorë për akuzën e rrëmbimit të personit të gjithë të gjykuarit, ndërkohë gjykata e apelit ka gabuar lidhur me ndryshimin e cilësimit juridik të veprës nga rrëmbim personi, në përkrahje të autorit të krimit, për të gjykuarin Sajmir Osmani.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë çmojnë se veprimet e të gjykuarit Sajmir Osmani përbëjnë figurën e krimit të rrëmbimit të personit dhe jo atë të përkrahjes së autorit të krimit, parashikuar nga neni 302 i Kodit Penal. Sipas kësaj dispozite, përkrahja e autorit të krimit lidhet me veprime të kryera në favor të tij, pasi ai të ketë përfunduar veprën penale dhe të ketë arritur qëllimin kriminal. Nga ana objektive kryerja e kësaj vepre realizohet nëpërmjet furnizimit të autorit me ushqime apo me mjete të tjera, sigurim banese ose vend qëndrimi, me qëllim që personi që ka kryer një krim, t'i shpëtojë arrestimit apo kapjes së tij. Sikurse shihet, për të konsumuar këtë figurë vepre penale kërkohet që autorit të kryerjes së një krimi t'i jepet ndihmë, me qëllim që të pengohet kapja ose arrestimi i tij. Pra, veprimtaria kriminale e autorit të krimit që përkrahet ka mbaruar, kurse krimi i rrëmbimit, megjithëse është konsumuar që në momentin e rrëmbimit, pavarësisht nëse e sjell pasojën realizimin e fitimit, është një vepër në vazhdimësi. Me fjalë të tjera, veprimtaria kriminale, megjithëse e konsumuar që me heqjen e lirisë nëpërmjet rrëmbimit ose mbajtjes peng, vazhdon të jetë e tillë për të gjithë kohën sa vazhdon kjo gjendje. Bashkimi i të tjerëve në këtë situatë kriminale, sikurse është rasti, pavarësisht se nuk është marrë pjesë në momentin e rrëmbimit, e bën të gjykuarin Sajmir Osmani bashkautor në kryerjen e veprës.

Për të arritur në këtë përfundim, veç sa mësipër, Kolegjet e Bashkuara kanë parasysh faktin se neni 109 i Kodit Penal, parashikon kryerjen e krimit në dy forma, në atë të rrëmbimit të personit dhe në atë të mbajtjes peng të tij. Në rastin e parë, personi largohet nga vendi i tij me forcë dhe mbahet diku tjetër, derisa të arrihet qëllimi kriminal. Në rastin e dytë, personi izolohet dhe mbahet peng në ambientet ku ai është, derisa të realizohet qëllimi kriminal. Kur dikush tjetër do të ofrohej për të realizuar mbajtjen peng në vazhdimësi, edhe pse nuk ka marrë pjesë që në fillim të pengmarrjes, ai do të përgjigjet për të njëjtën figurë krimi dhe jo për përkrahje të autorit pas kryerjes së krimit. Mbajtja peng, megjithëse është konsumuar që me momentin e parë, vazhdon në gjendje latente, derisa të ketë përfunduar veprimtaria kriminale.

Ndodhur në këto kushte, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë çmojnë të drejtë vendimin e Gjykatës së Shkallës së Parë Vlorë, e cila e ka deklaruar fajtor të gjykuarin Sajmir Osmani për veprën penale të rrëmbimit të kryer ndaj një të mituri në bashkëpunim me tre të gjykuarit e tjerë, po ashtu edhe masën e dënimit të caktuar për të nga ajo gjykatë.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, çmojnë se të gjitha pretendimet e ngritura nga të gjykuarit lidhur me fajësinë e tyre dhe masat e dënimit, janë të pambështetura në ligj dhe aktet e administruara. Vepra penale është provuar plotësisht se është kryer nga të gjykuarit, rrezikshmëria shoqërore e saj dhe e autorëve është e lartë dhe se gjykata e shkallës së parë në raport me rolin e tyre në këtë veprimtari, si dhe qëndrimin që ata kanë mbajtur gjatë procedimit, ka individualizuar drejt masat e dënimit duke zbatuar kërkesat e neneve 48, 49 e 50 të Kodit Penal.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, gjejnë me vend rekursin e prokurorit lidhur me aplikimin e gabuar të nenit 403 e në vazhdim të Kodit të Procedurës Penale. Rezulton se të tre të gjykuarit, Fotaq Zaharia, Elidon Laze e Ridvan Lera përpara fillimit të shqyrtimit gjyqësor në bazë të nenit 403 të Kodit të Procedurës Penale, kanë kërkuar që të procedohet me gjykim të shkurtuar, ndërsa i gjykuari Sajmir Osmani nuk e ka bërë një kërkesë të tillë. Gjatë kohës që procedohej me këtë çështje, dispozitat e Kodit të Procedurës Penale që rregullojnë gjykimin e shkurtuar dhe që kanë përcaktuar në mënyrë të shprehur se kur mund të paraqitet kërkesa për gjykim të shkurtuar nuk kishin pësuar ndryshimet që janë bërë me ligjin nr.8813, datë 13.6.2002. Ndërkohë, sipas nenit 404 të Kodit të Procedurës Penale në fuqi, atë në kohë, kërkesa e refuzuar mund të riparaqitej, derisa nuk ishin bërë konkluzionet përfundimtare të palëve. Kërkesa e refuzuar, pas 30 seancash gjyqësore dhe pasi janë marrë provat, është përsëritur dhe gjykata, në seancën e datës 9.5.2001 ka vendosur të procedohet me gjykim të shkurtuar, duke revokuar vendimin e mëparshëm të saj. Po në këtë seancë, bazuar në nenit 93 të Kodit të Procedurës Penale, ka veçuar çështjen për të gjykuarin Sajmir Osmani dhe i ka dhënë fund shqyrtimit gjyqësor. Më tej, me kërkesë të palëve, ka vendosur të procedojë me administrimin e akteve shkresore dhe administrimin e fashikullit të dosjes hetimore. Gjykata i ka ftuar palët që të vazhdojnë me diskutimet përfundimtare, por mbi kërkesën e prokurorit të seancës dhe mbrojtësve të të gjykuarve, është vendosur që të jepet kohë për përgatitje. Në datat 14 dhe 15.5.2001, gjykata, i ka

dëgjuar ato dhe në datë 21.5.2001 ka shpallur vendimin përfundimtar.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë arrijnë në përfundimin se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka gabuar në vazhdimin e gjykimit bashkërisht për katër të gjykuarit, kur me vendim të ndërmjetëm ka pranuar veçimin e çështjes për njërin prej tyre. Vazhdimi i gjykimit me parashtrimin e konkluzioneve përfundimtare të palëve, mosreagimi i mbrojtësve për këtë dhe ndjekja e procedurës së një gjykimi të zakonshëm dhe të pandarë për të gjithë të gjykuarit, e ka bërë pa vlerë vendimin e ndërmjetëm. Gjykata, edhe pse nuk e ka revokuar atë nga pikpamja formale, në fakt e ka bërë këtë duke e shqyrtuar çështjen në vazhdim e të pandarë për të katër të gjykuarit. Pra, gjykimi i çështjes është përfunduar nga e njëjta gjykatë edhe për të gjykuarin Sajmir Osmani, pavarësisht nga mosrevokimi formal i vendimit të veçimit të akteve për të.

Edhe pse neni 404 i Kodit të Procedurës Penale, në paragrafin e dytë, tashmë të shfuqizuar, parashikonte të drejtën për ta riparaqitur kërkesën e refuzuar përpara se palët të jepnin konkluzionet përfundimtare, nuk ka pasur për qëllim përzierjen e gjykimit të posaçëm (gjykimit të shkurtuar), me gjykimin e zakonshëm. Dispozitat e Kodit të Procedurës Penale, duhen parë të lidhura dhe në harmoni me njëra-tjetrën, me qëllim që të kuptohet thelbi dhe dallimi ndërmjet këtyre gjykimeve. Praktika dhe eksperiencia e vendeve të tjera, të cilat kanë njohur gjykimet e posaçme dhe efektet pozitive të tyre, ka bindur ligjvënësin shqiptar të pranojë gjykimin e drejtpërdrejtë dhe gjykimin e shkurtuar.

Gjykimi i shkurtuar ka vlerë për ekonomi gjyqësore, sepse thjeshton dhe shkurton procedurat, rrit shpejtësinë dhe efektivitetin e gjykimit dhe sjell si pasojë një përfitim për të pandehurin në uljen e 1/3 të masës së dënimit dhe mosaplikimin e dënimit me burgim të përjetshëm.

Është e rëndësishme të theksohet fakti që ky përfitim nuk duhet të shkojë në dëm të dhënies së drejtësisë. Për këtë qëllim, kërkesën e të pandehurit ose mbrojtësit të posaçëm të tij, gjykata e pranon vetëm atëherë kur ajo paraprakisht bindet se mund ta përfundojë çështjen në gjendjen që janë aktet, pa qenë nevoja për t'ia nënshtruar ato shqyrtimit gjyqësor. Jo pa qëllim, në nenin 403/2 të Kodit të Procedurës Penale, parashikohet se kërkesa depozitohet të paktën tri ditë përpara datës të caktuar për seancë ose përpara fillimit të shqyrtimit gjyqësor, duke i dhënë kështu mundësi gjykatës që ajo të vlerësojë se si duhet të procedojë më tej në gjykimin e çështjes. Gjykimi i shkurtuar, si gjykim i posaçëm, në thelb të tij ka pranimin e akteve të grumbulluara gjatë fazës së hetimit paraprak dhe eviton marrjen e provave në seancë gjyqësore dhe debatin lidhur me to. Ky gjykim eviton fazën e hetimit gjyqësor e për pasojë, edhe atëherë kur ligji e parashikonte të drejtën e riparaqitjes së kërkesës, në thellim ka pasur për qëllim që të procedohej me gjykim të posaçëm, duke prezumuar se gjykimi i zakonshëm për shkaqe të ndryshme nuk ishte bërë i mundur. Megjithatë, për të evituar këtë paqartësi apo ndoshta një kontradiktë të ligjit, ndërmjet asaj që kërkohej të arrihej dhe asaj që parashikonte neni 404/2 i Kodit të Procedurës Penale, me ligjin nr.8813, datë 13.6.2002, ky paragraf është shfuqizuar dhe përfundimisht është konsoliduar ligjërisht fakti se kërkesa për gjykimin e shkurtuar bëhet derisa të mos jetë filluar shqyrtimi gjyqësor dhe se nuk mund të riparaqitet më, kur ai ka filluar.

Bazuar sa më sipër, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, duke unifikuar praktikën gjyqësore arrijnë në përfundimin se kur shqyrtimi gjyqësor ka filluar me gjykim të zakonshëm, nuk mund të vazhdohet më tej me gjykim të shkurtuar.

Në gjykimin e kësaj çështjeje, kanë qenë katër të pandehur, prej të cilëve tre kanë kërkuar gjykim të shkurtuar, ndërsa i katërti ka kërkuar të vazhdojë me gjykim të zakonshëm. Gjykata ka vepruar drejt kur ka vendosur fillimisht mospranimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar, por ka gabuar kur, pasi ka zhvilluar gjithë hetimin gjyqësor dhe debatin mbi provat e administruara, ka pranuar gjykim të shkurtuar për të tre nga të pandehurit dhe të vazhdojë me gjykim të zakonshëm, për të gjykuarin Sajmir Osmani. Gjykata, në këtë rast, jo vetëm ka kuptuar gabim konceptin e gjykimit të posaçëm, duke e konsideruar atë vetëm si një përfitim për të pandehurin në uljen e masës së dënimit, por padrejtësisht ka pranuar dy lloj gjykimesh në të njëjtin procedim.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, duke unifikuar praktikën gjyqësore arrijnë në përfundimin se në një gjykim me disa të pandehur nuk mund të procedohet për disa me gjykim të posaçëm dhe për të tjerët me gjykim të zakonshëm.

Vetëm në rastin kur në kushtet e nenit 93 të Kodit të Procedurës Penale, vendoset ndarja e çështjes, mund të lejohet gjykimi i shkurtuar për të pandehurit që e kanë kërkuar një gjykim të tillë dhe çështja të veçohet për të pandehurit e tjerë që kërkojnë gjykimin e zakonshëm. Është konceptualisht e gabuar kur gjykimi i shkurtuar aplikohet vetëm si përfitim për të pandehurin, pavarësisht nga fakti se është proceduar me gjykimin të zakonshëm.

Duke marrë shkas nga praktika jo të njëjta gjyqësore, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë me këtë vendim unifikues sqarojnë edhe disa momente të tjera, që lidhen me gjykimin e shkurtuar.

Këtij gjykimi në dallim nga gjykimi i zakonshëm i mungon faza e marrjes së provave dhe kërkesat lidhur me pavlefshmërinë e tyre.

Ligji parashikon që çështja zgjidhet në gjendjen që janë aktet, që nënkupton pranimin e tyre nga palët, ashtu sikurse janë. Është detyrim i gjykatës të vlerësojë nëse në atë gjendje që janë aktet mund të japë vendim pa cenuar drejtësinë dhe interesat e ligjshme të të pandehurit. Gjykimi vazhdon me paraqitjen e konkluzioneve përfundimtare, të cilat i referohen akteve të pranuar nga palët, sikurse parashikojnë nenet 405/5 dhe 6 i Kodit të Procedurës Penale dhe gjykata jep vendim bazuar në to.

Në rast se palët kanë pretendime lidhur me pavlefshmërinë e akteve, qofshin pavlefshmëri absolute ose relative dhe kërkojnë konstatimin ose deklarimin e kësaj pavlefshmërie, gjykata duhet të revokojë vendimin për gjykim të shkurtuar dhe të urdhërojë vazhdimin e procedimit me gjykim të zakonshëm.

Kur ligji parashikon se gjykata vendos të procedojë me gjykim të shkurtuar në gjendjen që janë aktet, nënkupton se gjykata ka detyrimin që përpara se të marrë vendimin për pranimin e kërkesës, duhet të shqyrtojë me imtësi aktet dhe në qoftë se ajo konstaton paraprakisht pavlefshmëri të tyre dhe e vënë atë përpara pamundësisë për të dhënë një vendim të bazuar, ajo duhet të mos e pranojë që në fillim kërkesën për gjykim të shkurtuar.

Kur për një të pandehur ka më shumë se një akuzë mund të lejohet gjykimi i shkurtuar për një ose më shumë prej tyre, kur një gjë e tillë kërkohet me kushtin që çështja të ndahet dhe të gjykohej më vete, pa u dëmtuar procedimi për çështjet e tjera, sikurse parashikon neni 93 i Kodit të Procedurës Penale.

Në interpretim të pikës 6 të nenit 404 të Kodit të Procedurës Penale, konsensusi i prokurorit nuk është kusht i domosdoshëm që gjykata të pranojë kërkesën e të gjykuarit për të proceduar me gjykim të shkurtuar. Kjo justifikon edhe të drejtën që ka prokurori për të bërë ankim kundër vendimit të gjykatës për pranimin e gjykimit të shkurtuar, ankim që mund të paraqitet së bashku me ankimin kundër vendimit përfundimtar.

Lloji i gjykimit i ndjekur nga gjykata e shkallës së parë, pavarësisht nga vendimi i saj i ndërmjetëm lidhur me kërkesën për gjykim të shkurtuar, është i rëndësishëm për qëndrimin që duhet të mbajë gjykata e apelit për ankimin e palëve të parashikuar nga neni 406/3 i Kodit të Procedurës Penale.

Me pranimin e kërkesës për të vazhduar me gjykim të shkurtuar, dosja e prokurorit kthehet në dosje gjyqësore dhe shërben për t'u bazuar në parashtrimin e konkluzioneve përfundimtare të palëve dhe për dhënien e vendimit nga gjykata.

Lidhur me mënyrën e aplikimit të uljes së dënimit, duhet fillimisht të caktohet dënimi për veprën penale dhe më pas aplikohet zbritja e një të tretës së tij.

Kur i pandehuri deklarohet fajtor për disa vepra penale, duhet të caktohet fillimisht dënimi për çdo njëërën prej tyre dhe pasi aplikohet bashkimi i dënimeve sipas nenit 55 të Kodit Penal, bëhet zbritja nga dënimi i bashkuar me një të tretën.

Marrë për bazë sa u arsyetua më sipër, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, çmojnë se aplikimi i nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale nga Gjkata e Rrethit Gjyqësor Vlorë për të gjykuarit Fotaq Zaharia, Elidon Laze dhe Ridvan Lera është në kundërshtim me nenin 403, 404, 405 të Kodit të Procedurës Penale e për pasojë në këtë pjesë të tij, vendimi duhet ndryshuar. Aplikimi i gabuar i ligjit, padrejtësisht ka krijuar nonsensin që megjithëse roli i të gjykuarit Sajmir Osmani në këtë veprimtari kriminale, në raport me tre të gjykuarit e tjerë, të jetë me më pak rrezikshmëri shoqërore, ky i fundit duhej të vuante një dënim më të lartë ose të njëjtë me ta.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në mbështetje të nenit 141/2 të Kushtetutës, nenit 17/a të ligjit nr.8588, datë 15.3.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë” dhe nenit 441/d të Kodit të Procedurës Penale.

V E N D O S Ë N:

Prishjen e vendimit nr.187, datë 24.7.2001 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe lënien në fuqi të vendimit nr.112, datë 21.5.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, duke e ndryshuar në pjesën që bën fjalë për aplikimin e nenit 406 të Kodit të Procedurës Penale dhe përfundimisht Fotaq Zaharia dënohet me 25 vjet burgim, Elidon Laze me 21 vjet burgim, Ridvan Lera me 21 vjet burgim dhe Sajmir Osmani me 15 vjet burgim.

Njoftohet prokurori pranë Gjykatës së Lartë për ekzekutimin e këtij vendimi.

Ky vendim për njehsimin e praktikës gjyqësore, dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.